

GIPUZKOAKO HIRI HONDAKINAK KUDEATZEKO 2002-2016 PLAN OROKORRAREN AURRERAPEN DOKUMENTUARI DAGOKION INGURUMENAREN GAINEKO ERAGINA EBALUATZEKO BATERAKO AZTERKETA

AZALPEN TXOSTENA. AURRETIAZKO KONTSULTAK

1. Zergatik egin dugu PIGRUGen Aurrerapen Dokumentua?
2. Ingurumenaren gaineko eragina ebaluatzeko baterako azterketari ezarri beharreko araudia:
 - 2.1. Europaren esparrua
 - 2.2. Estatuaren esparrua
 - 2.3. Autonomiaren esparrua
3. Zer da Aurrerapen Dokumentua?
4. Aurrerapen Dokumentuaren edukia
5. PIGRUGen eta Aurrerapen Dokumentuan aurkitzen diren kudeaketaren inguruko definizioak eta kontzeptuak:
 - 5.1. Planaren xedea, lurralde-esparrua eta denborazko muga
 - 5.2. HH (-) motako hondakinen sailkapena Aurrerapen Dokumentuan
 - 5.3. Aurrerapen Dokumentuaren xede diren hondakinak
 - 5.4. Lehen mailako hondakinak, bigarren mailako hondakinak eta azken hondakinak
 - 5.5. Hondakinak goi-horniduraren eta behe-horniduraren sistemaren bidez kudeatzeko sareak
6. PIGRUGen eta Aurrerapen Dokumentuaren printzipio estra tegikoak
7. PIGRUGen eta Aurrerapen Dokumentuaren hautabide estrategikoak:
 - 7.1. Prebentzioa maximizatzea
 - 7.2. Ahal den lehen mailako hondakin gehien gaika biltzea eta birziklatzea
 - 7.3. Ahal den materia organiko konpostagarri gehien gaika jasotzea eta konpostatzea

- 7.4. Sortzen diren bigarren mailako hondakinei balio rik handiena ematea
- 7.5. Lehen mailako hondakinen zero isurketa
- 7.6. "Zero zabor" edo "zero hondakin" kontzeptua

8. Eraikuntza- eta eraispén-hondakinak (EEH) PIGRUGen eta Aurrerapén Dokumentuan

2007ko AZAROA

1. Zergatik egin dugu PIGRUGen Aurrerapén Dokumentua ?

Gipuzkoako Hiri Hondakinak kudeatzeko 2002-1026 Plan Orokorra (PIGRUG) 2002ko abenduaren 17an onetsi zuen Gipuzkoako Foru Aldundiaren Diputatuen Kontseiluak, Plana taxutzeko prozesu luze baten ondoren. Prozesu horretan, halaber, Gipuzkoako hondakinak kudeatzeko mankomunitateen eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren arteko adostasun tekniko ra iritsi zen, herritarren parte-hartzea gauzatu zen, eta erakundeen arteko adostasuna lortu zen.

Plana onartu zenetik, beraz, bost urte igaro dira, eta urte batzuk gehiago Plana idatzi zenetik.

Denbora igarotze horren eragina da Aurrerapén Dokumentua egiteko lehenengo arrazoa eta arrazoi nagusia. Dokumentuan sartu dira, hortaz, denboraren poderioz, Gipuzkoan, HH (-) motako hondakinen kudeaketan gertatu diren aldaketak. Izan ere, aldaketarik sortu baita aldi horretan, hala nola:

- Gipuzkoan, hondakinak kudeatzeko errealtateari buruzko datu berriak bildu dira; horrela, datuen serie estatistiko handi goa dugu eta, aldi berean, PIGRUGen HH (-) motako hondakinen kudeaketari buruz egindako aurreikuspenak eta errealtatean gertatu dena konparatzeko ariketa beharrezkoa eta, betiere, osasuntsua egi teko aukera dugu.
- Gipuzkoako etxeko hondakinen ezaugarriak zehazteko azterketa berri, berritzaile eta sakona burutu da 2006. eta 2007. urteetan.
- Hondakinak isurtzeari buruzko Arzetarauaren arabera, funtzionatzen ari ziren zaborteziek bete behar zituzten baldintza teknikoak betetzeko zeuden epeak igaro egin dira, eta zabortegean 2006., 2009. eta 2016. urteetan utz zitekeen materia organiko biodegradagarriaren portzentajea ere aldatu egin da.
- Hondakinen kudeaketari buruzko dokumentu estrategiko berriak egin dira, eta hondakinen plangintzan zein kudeaketan eragina duten arau

berriak onartu dira, bai Europako Erkidegoan, bai Estatuan, baita Autonomia Erkidegoan ere.

- Gipuzkoan, azken urteotan hiri-hondakinak kudeatu diren moduan aldaketak gertatu dira, Tolosaldeko San Blas zabortegea itxi egin baita eta San Markoseko zabortegea ixteko erabakia hartu baita.
- PIGRUGen jasota dauden antolaketa-aurreikuspenak abian jarri dira, eta horren ondorioz Gipuzkoako hiri-hondakinak kudeatzeko Kontsorzioa eratu da.
- Bi udal-hauteskunde burutu dira, 2003an eta 2007an, eta horrek berekin du bere garaian lortu zen erakunde-adostasunean eragile berriek parte hartzeko beharra.
- Politikaren, gizartearen eta erakundearen alorrean eztabaida sakona egin da, eta horrek ahalbidetu du hasiera batean PIGRUGen proposatu ziren helburu batzuk sakon aztertzea.
- Bere garaian, PIGRUGi buruz eztabaidatu eta Plana onartu zenean politikan eta erakundearen artean lortu ziren adostasunak ahal den neurrian zabalagoak egiteko beharra dagoela ikusi da.

Aldaketa horiek guztiek behar berriak ekarri dituzte berekin. Hauek, zehazki:

- Eskura ditugun datu berriak aztertzea.
- PIGRUGen jaso ziren aurreikuspenak urte hauetako kudeaketaren errealitatearekin alderatzea.
- Araudi berriek teknikan eta kudeaketan ezarri dituzten eskakizun berriak betetzea.
- Etorkizunean sor daitezkeen hiri-hondakinen inguruko aurreikuspenak eguneratzea.
- Bere garaian, kudeaketa integratua lortzeko proposatu ziren helburu batzuk zabaltzea eta berraztertzea.
- Gipuzkoan, hiri-hondakinen kudeaketa antolatzeko alderdiak osatzea.

Beste alde batetik, Hondakinak kudeatzeko Oinarrizko Arteztarauaren Proposamenean, Kontseiluak 2007ko ekainaren 29an egindako azken bertsioan,

26.b artikuluan, aurreikusita dago Europako Erkidegoko estatu kideek hondakinak kudeatzeko dituzten planak sei urtetik behin gutxienez ebaluatu eta berraztertuko direla ziurtatu behar dutela.

Era berean, Euskal Herriko Autonomia Erkidegoan, Hiri Hondakinen Planifikazio eta Kudeaketarako Gidalerroak izenburuko dokumentuaren zirriborroan, 2007ko irailean eman baita, 1.4. Ekintzan proposatzen da "lau urtez behin, H Hen sorkuntza- eta kudeaketa-egoera eguneratzea, EAEko hiru probintzietan".

Ingurumenaren gaineko eraginaren baterako ebaluazio-prozedura arautzen duen uztailaren 22ko 183/2003 Dekretuaren 3. artikuluan agindutakoar i jarraituz, hondakinei buruzko planak aipatutako prozeduraren pean jarri behar dira eta, ondorioz, ingurumenaren gaineko eraginari buruzko baterako azterketarekin batera izapidetu behar dira.

Oraingo honetan, plangintzaren oinarrizko dokumentua den PIGR UGen azaldutako informazioak eta helburuak eguneratzen dituen dokumentu bat – kudeaketarako hainbat irtenbide garatzeko aukera eskaintzen duen neurrian – aurrean badugu ere, arrazoituta dago dokumentuari izapide egokia egiteko beharra.

Nolanahi ere, Aurrerapen Dokumentua izapidetzeak eta ebaluatzeak prozedurari gizartearen parte-hartzea gauzatzeko mekanismo batzuk gehitzea ere ahalbidetzen dute, eta guztiz mekanismo egokiak dira, gainera, eskuartean dugun gaiaren garrantzia kontuan harturik; Dokumentuaren izapidetzeak eta ebaluatzeak bermatzen dute, halaber, dokumentua sortzen den unetik bertatik bere edukiari ingurumen-aldagarriak gehitzea, iraunkortasuna aintzakotzat hartuta eta alderdi sozial eta ekonomikoak ere erantsita.

2. Ingurumenaren gaineko eragina ebaluatzeko baterako azterketari ezarri beharreko araudia.

2.1. Europaren esparrua

2001/42/EE Arteztaraua, Europako Parlamentuak 2001eko ekainaren 27an emana, plan eta programa batzuek ingurumenean dituzten ondorioak ebaluatzekoa.

2001/42/EE Arteztaraua, plan eta programa batzuek ingurumenean dituzten ondorioak ebaluatzekoa, ezartzeko gida, Europako Batzordeak argitaratua, aipatutako arteztarauaren interpretazioa erraztearren.

2.2. Estatuaren esparrua

Apirilaren 28ko 9/2006 Legea, zenbait plan eta programak ingurumenaren gainean duten eraginaren ebaluazioari buruzkoa. Lege horren bidez, 2001/42/EE Artetzaraua Estatuko zuzenbidera aldatu da.

2.3. Autonomiaren esparrua

Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumena babesteko otsailaren 27ko 3/1998 Lege orokorra.

Uztailaren 22ko 183/2003 Dekretua, ingurumenaren gaineko eraginaren baterako ebaluazio-prozedura arautzen duena.

3. Zer da Aurrerapen Dokumentua ?

Aurrerapen Dokumentuan, eta PIGRUG oinarria izanda, bildu eta aztertu egin dira Gipuzkoan dauden hondakinen kudeaketari buruzko datu berriak; era berean, etorkizunean sor daitezkeen hondakinei buruz dauden aurreikuspenak eguneratu dira; hondakinen sorrera prebenitzearen eta hondakinak kudeatzearen inguruko araudi eta estrategia berrien zehaztapenak g ehitu dira; hondakinak kudeatzeko indarrean dagoen plangintzaren edukiak ebaluatu dira; bere garaian onartutako kudeaketa integratuaren helburua k berraztertu dira; bere garaian zirriboratu ziren antolaketa eta gizartearen parte -hartzea garatu dira; eta, azkenik, kudeaketa burutzeko hautabideak proposatu dira, azpiegiturak barne, politikaren, gizartearen eta erakundeen esparruetan eztabaida daitezzen.

Beraz, Aurrerapen Dokumentua egin eta izapidetu ondoren sort zen den egoeran, Gipuzkoako Lurralde Historikoa n hondakinen inguruan egiten den oinarrizko plangintzak bi agiri izango ditu osagai: alde batetik, Gipuzkoako Hiri Hondakinak kudeatzeko 2002 -2016 Plan Orokorra, edo PIGRUG; eta bestaldetik, Aurrerapen Dokumentua, PIGRUGen eguneratzea, alegia, denborari ze in gaiari dagokienez. Zehazki, Aurrerapen Dokumentuan hiru helburu kuantifikatu eta eguneratu dira hondakinekin lotuta, hau da: PREBENTZIOA, KONPOSTAGINTZA ETA BIRZIKLATZEA, eta horiek osatzen dute Dokumentuaren ardatz nagusia.

Horrez gain, Aurrerapen Dokumentuan jasota dago kudeaketa -irtenbide jakin batzuetan aurrera joateko aukera, PIGRUGen aurreikusitakoekin alderatuta; beraz, aztertu beharko dugu hondakinak tratatzeko sistemaren alderdi batzuk eguneratzeko beharra, Dokumentuan adierazitako helburu berr iak erdietsi ahal

izateko. Zehazki, Dokumentuan honako gai hauek izan ditugu hausnarketagai: KONPOSTAGINTZA, ERRAUSKETAREN AURREKO TRATAMENDUA, PREBENTZIOA eta BIRZIKLATZEA.

4. Aurrerapen Dokumentuaren edukia

Aurrerapen Dokumentua hiru alderdi edo zati hauetan dago egituratuta:

- A zatia: 2000-2006 aldiaren analisia.
- B zatia: PIGRUGen garapena.
- C zatia: Antolaketari eta gizartearen parte-hartzeari lotutako alderdiak.

A zatian, 2000-2006 aldiari buruzko alderdi hauek aztertu dira:

- Aldi horretan, estrategiaren eta araudiaren alorretan izandako garapen berriak.
- Gipuzkoan, urte horietan, hiri-hondakinen kudeaketaren parametro nagusiek zer bilakaera izan duten.
- Hiri-hondakinen ezaugarri eta osagarri berriak.
- PIGRUGen adierazitako helburuen egokitzapena eta sorrerari buruzko iragarpena eguneratzea.

B zatian, Oinarrizko Arteztarauaren Proposamenaren 7.a artikuluan proposatutako hondakinen hierarkiari jarraituz, PIGRUG bost programa tan garatu da. Hauek dira programak:

- Prebentzio Programa
- Birziklatzeko Programa
- Konpostatzeko Programa
- Balio Energetikoa emateko Programa
- Isurtzeko Programa

Azkenik, C zatian, antolaketari eta gizartearen parte-hartzeari lotutako alderdiak garatu dira, etorkizunari begira, bi atal hauetan:

- Kudeaketaren antolaketa
- Gizartearen parte-hartzea

5. PIGRUGen eta Aurrerapen Dokumentuan aurkitzen diren kudeaketaren inguruko definizioak eta kontzeptuak

Aurrerapen Dokumentuan mantendu egin dira eta edukiari gehitu egin zaizkio aldez aurretik PIGRUGen zeuden definizioak eta kontzeptuak.

5.1. Planaren xedea, lurralde-esparrua eta denborazko muga

Planaren xede, lurralde-esparru eta denborazko mugari dagokienez, Aurrerapen Dokumentuan mantendu egin dira bere garaian PIGRUGen onartutako berak. Hau da:

Gipuzkoako Hiri Hondakinak kudeatzeko 2000-2016 Plan Orokorrean bezala, Aurrerapen Dokumentuan helburu hau zehaztu da: "...hiri hondakinen etorkizuneko kudeaketaren bitartez, eta Gipuzkoako lurralde osoan ahalik eta homogeneoena izango den kostua izanda, kalitatezko zerbitzua bermatzea, eta, aldi berean, ingurumena ahal den hoberen babestea. Hori guztia burutu nahi da, arautegi zorrotzenak eta garapen eramangarriaren printzipioak betetzeko xedez".

Beste alde batetik, Aurrerapen Dokumentuak hartzen duen lurralde-esparrua PIGRUGekoa bera da, hau da "... Gipuzkoako Lurralde Historikoa, eta bertako zortzi mankomunitateak, hau da, Sasieta, Urola Erdia, Urola Kosta, Debagoiena, Debabarrena, Tolosaldea, San Markos eta Txingudi, udalekin batera hiri-hondakinen kudeaketa beren gain hartzen dutenak".

Amaitzeko, Aurrerapen Dokumentuan zehaztutako denbora-muga PIGRUGen adierazitakoa bera da, hots, 2016. urtea, urte horretara arte geratzen diren urteak bi azpialditan banatuta: 2007-2009 eta 2010-2016. Bi azpialdi horiek, halaber, bat egiten dute hondakinak isurtzeari buruzko Arteztarauak materia organiko biodegradagarria isurtzeari buruzko eskakizunak betetzeko ezarritako azpialdiekin.

5.2. HH (-) motako hondakinen sailkapena Aurrerapen Dokumentuan

Aurrerapen Dokumentuan, hiri-hondakinak sailkatzeko erabilitako irizpidea PIGRUGekoa bera da. Sailkapen horren bidez, sistematizatu egin da Hondakinei buruzko 10/1998 Legeak hiri- edo udal-hondakinei buruz emandako definizioa. Hona hemen sailkapena:

HH = Hiri-hondakinak

EH = Etxeko hondakinak

HPIME = Hiri-hondakineta pareka daitezkeen eta industriak, merkataritzak eta erakundeek sortzen dituzten hondakinak

EEH = Eraikuntza- eta eraispen-hondakinak, etxeko konponketak egiteko obra xeheetan sortutakoak.

Hau da, hiri-hondakinak (HH) hiru multzo handitan sailkatu dira: etxeko hondakinak (EH), hiri-hondakineta pareka daitezkeen eta industriak, merkataritzak eta erakundeek sortzen dituzten hondakinak (HPIME), eta etxeko konponketak egiteko obra xeheetako eraikuntza- eta eraispen-hondakinak (EEH). Aldi berean, sailkapen horren bidez homogeneizatu egiten dira, behin betiko, hiri-hondakinak eta hondakin mota horretarako nazioartean erabiltzen diren sailkapenak.

Beste alde batetik, eta PIGRUGen adierazitako arrazoi berberak izanda, Aurrerapen Dokumentuan ez da proposatzen etxean sortutako EEH kudeatzeko plangintzarik; hortaz, dokumentu honetan hiri-hondakinak aipatzen direnean, horien osagarriak EH eta HPIME motakoak soilik direla ulertu beharko da. Ondorioz, Dokumentu honen gaia diren hiri-hondakinak etxeko konponketak egiteko obra xeheetan sortutako eraikuntza- eta eraispen-hondakinak barnean hartzen dituzten hiri-hondakinetatik bereizteko, HH (-) siglak erabiliko ditugu lehenengoak adierazteko. Hau da: HH (-) motako hiri-hondakinen osagarriak EH eta HPIME dira, eta multzo horretatik kanpo geratzen dira etxean sortutako EHH.

Horrela bada, hona hemen eskema :

HH (-) = Hiri-hondakin mugatuak

EH = Etxeko hondakinak

HPIME = Hiri-hondakineta pareka daitezkeen eta industriak, merkataritzak eta erakundeek sortzen dituzten hondakinak

5.3. Aurrerapen Dokumentuaren xede diren hondakinak

PIGRUGen bezala, Aurrerapen Dokumentuaren barnean sartzen dira, halaber, Gipuzkoako hondakin-urak garbitzeko araztegietan sortzen diren lohien tratamendua. Horrela bada, hiru hondakin mota kontuan hartzen dira Aurrerapen Dokumentuan:

- Etxeko hondakinak (EH)
- Hiri-hondakinetara pareka daitezkeen eta industriak, merkataritzak eta erakundeek sortzen dituzten hondakinak (HPIME)
- Araztegietako lohiak

5.4. Lehen mailako hondakinak, bigarren mailako hondakinak eta azken hondakinak

Aurrerapen Dokumentuan, PIGRUGen bezala, hiri-hondakinak, kudeaketaren ikuspegiari jarraituz, lehen mailako hondakinak eta bigarren mailako hondakinak multzoetan sailkatu dira, eta honela definitu dira:

- **LEHEN MAILAKO HONDAKINAK:** sortzaileengandik zuzenean jasotzen diren hondakinak dira, sailkatzeko, bereizteko edo tratatzeko geroagoko prozesurik –birziklatzea, konpostatzea edo balioztatzeoko beste prozesu batzuk– izan ez dutenak.
- **BIGARREN MAILAKO HONDAKINAK:** lehen mailako hondakinak tratatzean sortutako erreusak dira. Hau da, ontziak bereizteko eta sailkatzeko plantetan, birziklatzeko plantetan, materia organiko konpostagarria konpostatzeko edo materia horren biometanizazioa egiteko plantetan, edo materia horri energia berreskuratzeko errausketaren bidez balio energetikoa emateko plantetan sortutako erreusak.
- **AZKEN HONDAKINAK:** une bakoitzeko baldintza ekonomiko eta teknikoak kontuan izanik, tratamendua eman ezin zaien hondakinak dira, bai balioztagarria den zatia ateratzea ezinezkoa delako, bai dituzten kutsatzaileak edo arriskuak murriztu ezin direlako. Hori, Frantzia indarrean dagoen legeriak, edo Alemaniako 1994ko Legeak, substantzien eta hondakinen kudeaketaren ziklo itxiei buruzkoak, eta 1993ko TASI hondakinei buruzko araudi teknikoak gaiari buruz emandako definizioaren arabera. Orokorrean, Aurrerapen Dokumentuan emandako interpretazioaren arabera, azken hondakinak parekagarriak dira gorago definitutako bigarren mailako hondakinekin.

5.5. Hondakinak goi-horniduraren eta behe-horniduraren sistemaren bidez kudeatzeko sareak

Hiri-hondakinen kudeaketa elkarri lotuta dauden jarduketan eta azpiegituren multzo batez osaturik dago. Aipatutako jarduketak eta azpiegiturak, Gipuzkoako hondakinen kudeaketa-kateari eta Gipuzkoaren esparruari dagokienez, hauek dira, zehazki:

- HH (-) motako hondakinak biltzeko logistikaren definizioa eta edukiontzia hedatzea
- Garbiguneak, minigarbiguneak eta mikrogarbiguneak kudeatzea
- HH (-) motako hondakinak masan biltzea eta tratatuko dir en plantaraino edo transferentzia-estazioetaraino garraiatzea
- HH (-) motako hondakinak gaika biltzea eta tratatzeko plantetara garraiatzea
- Transferentzia-estazioak kudeatzea
- Tamaina handiko hondakinak, ehungaiak, liburuak eta abar prebenitzeko eta berrerabiltzeko plantak kudeatzea
- Ontzi arinak bereizteko eta sailkatzeko plantak kudeatzea
- Birziklatzeko plantak kudeatzea
- Konpostatzeko edo biometanizazioa egiteko plantak kudeatzea
- Aurretratamendu mekaniko eta biologikoa egiteko plantak kudeatzea
- Errausketaren bidez balio energetikoa emateko plantak kudeatzea
- Zabortegiak kudeatzea

Kudeaketa-jarduera multzo hori bi jarduketa motatan sistematiza daiteke, hiri-hondakinak kudeatzeko goi-horniduraren sarea eta behe-horniduraren sarea izendatuko ditugunak eraten dituztenak.

BEHE-HORNIDURAREN SAREAren definizioa hau da: hondakinen sortzailearen eta hondakinak tratatzeko plantaren edo, bere kasuan, transferentzia-estazioaren artean burutzen den kudeaketari lotutako jarduketa eta azpiegitura multzoak osaturikoa, egokiak diren lurralde-mailek abian jartzen dituzten prebentzio-ekintzak barne. Zehazki, honako prebentzio-ekintza eta hondakinak kudeatzeko jarduketa eta azpiegitura hauek izango lirateke sarearen osagaiak:

- Prebentzio-ekintzak, autokonpostatzea barne
- Herritarrak sentikortzeko eta herritarrek parte hartzeko ekintzak
- HH (-) motako hondakinak biltzeko logistikaren definizioa eta edukiontzia hedatzea
- Garbiguneak, minigarbiguneak eta mikrogarbiguneak kudeatzea

- HH (-) motako hondakinak masan biltzea eta tratatu ko diren plantaraino edo transferentzia-estazioetaraino garraiatzea
- HH (-) motako hondakinak gaika biltzea eta tratatzeko plantetara garraiatzea

GOI-HORNIDURAREN SAREAREN definizioa hau da: behe-horniduraren sarearen eta azken hondakinak zabortegean utzi ta deuseztatzearen arteko kudeaketari lotutako jarduketa eta azpiegitura multzoak osaturikoa, Lurralde Historikoan abian jartzen diren prebentzio-ekintzak barne. Zehazki, honako prebentzio-ekintza eta hondakinak kudeatzeko jarduketa eta azpiegitura hauek izango lirateke sarearen osagaiak:

- Lurralde Historikoaren esparruko prebentzio-ekintzak
- Herritarrak sentikortzeko eta herritarrek parte hartzeko ekintzak
- Transferentzia-estazioak kudeatzea
- Tamaina handiko hondakinak prebenitzeko eta berrerabiltzeko plantak kudeatzea
- Ontzi arinak bereizteko eta sailkatzeko plantak kudeatzea
- Birziklatzeko plantak kudeatzea
- Konpostatzeko edo/eta biometanizazioa egiteko plantak kudeatzea
- Aurretratamendu mekaniko eta biologikoa egiteko plantak kudeatzea
- Errausketaren bidez balio energetikoa emateko plantak kudeatzea
- Zabortegeak kudeatzea

Antolaketa publikoaren ikuspegitik, behe- eta goi-horniduraren sareen antolaketan gurutzatu egiten dira hiri-hondakinak kudeatzen dituzten administrazioak, hau da, udalak, mankomunitateak, Kontsortzioa eta Foru Aldundia.

Oro har, behe-horniduraren sarea izango litzateke udalek eta mankomunitateek kudeatzen dutena, eta goi-horniduraren sarea, aldiz, Kontsortzioaren kudeaketari lotuta egongo litzateke. Alabaina, Gipuzkoan, jarduketa eta azpiegituren kudeaketa udalek eta mankomunitateek burutzen dute behe-horniduraren sareari dagokionez, eta mankomunitateek, Kontsortzioak eta Foru Aldundiak goi-horniduraren sareari dagokionez.

6. PIGRUGen eta Aurrerapen Dokumentuaren printzipio estrategikoak

PIGRUGen jasota geratu zen bezala, Nazio Batuek zein Europako Batasunak, eta Estatu espainiarrak, Euskadiko Autonomia Erkidegoak eta gainerako herrialde industrializatuek hondakinak kudeatzeko garatutako hautabideak,

helburuak, estrategiak, politikak eta printzipioak kontuan hartuta, Aurrerapen Dokumentuan proposatzen diren ekintzen, kudeaketa-ildoen eta azpiegituren euskarriak ere honako printzipio estrategiko hauek dira:

- Hondakinen kudeaketa iraunkorraren printzipioa
- Kudeatzeko hierarkia bateratuaren printzipioa
- Kudeaketa integratuaren printzipioa
- Hhen sorrera prebenitzeko printzipioa
- Hhen balioztapena maximizatzeko printzipioa
- Hhen isurketa minimizatzeko printzipioa
- Autosufizientziaren printzipioa
- Hurbiltasunaren printzipioa
- Subsidiarotasunaren eta erantzukizun partekatuen printzipioa
- Prezioen gardentasunaren printzipioa
- Informazioaren gardentasunaren printzipioa

Aurrerapen Dokumentuan zehaztutako Printzipio Estrategikoak ezartzeak duen irismenaren edukia eta azalpena PIGRUGen 4. atalean jasotako berak dira.

7. PIGRUGen eta Aurrerapen Dokumentuaren hautabide estrategikoak

Aurrerapen Dokumentuan adierazitako aukera estrategikoak PIGRUGen azaldutako berak dira, eta zehazki hauek:

7.1. Prebentzioa maximizatzea

PIGRUGen modura, Aurrerapen Dokumentuan ere prebentzioa maximizatzea proposatzen da, hau da, HH (-) motako hondakinen sorrera minimizatzea, hondakinen murrizketak eta berrerabilpenak toki-, eskualde- eta lurralde-esparruetan dituzten mugen barruan, Aurrerapen Dokumentuak esparru horietan jarduteko eskumena duelako.

7.2. Ahal den lehen mailako hondakin gehien gaika biltzea eta birziklatzea

Nazioartean onarturik dago birziklatze eraginkor eta kalitatezkoa egitea bermatu nahi izanez gero, beharrezkoa dela lehen mailako hondakinak gaika edo era berezian biltzea. Beraz, Aurrerapen Dokumentuan, PIGRUGen egin zen bezala,

ahal den etxeko hondakinen zatiki gehien gaika edo era bereizian biltzea proposatzen da, eta zehazki hauek:

- Materia organiko konpostagarria
- Era guztietako paper eta kartoia
- Beira hutsa
- Ontzi arinak: plastikozko ontziak, metalezko ontziak eta ontzi konplexuak
- Etxeko hondakin arriskutsuak
- Ehungaiak
- Egurra
- Linea zuriko etxetresna elektrikoak: sukaldeak, arropa -garbigailuak, ontzi-garbigailuak, hozkailuak, labeak, eta abar
- Linea marroiko etxetresna elektrikoak: telebistak, irratiak, musika -ekipoak, eta abar
- Linea griseko etxetresna elektrikoak: ordenagailuak, inprimagailuak, informatikako osagarriak, eta abar
- Tamaina handiko beste hondakin batzuk

7.3. Ahal den materia organiko konpostagarri gehien gaika jasotzea eta konpostatzea

Lehen mailako hiri-hondakinen osagarri diren EHTik eta HPIMEtik ateratako materia organiko konpostagarriaren ahal den kopururik handiena konpostatuko da.

Sortzen den konpostak ahalik eta kalitaterik handiena eduki behar du eta merkaturatzeko moduko produktua izan behar du; bere kalitate -mailak Estatuko araudiak eta Europako araudi zorrotzenek eskatutakoekin bat egin behar du, eta merkatuan erabili eta saldu ahal izateko modukoa izan behar du.

7.4. Sortzen diren bigarren mailako hondakinei baliorik handiena ematea

Gaika edo era bereizian bildutako eta masan bildutako lehen mailako hondakinak birziklatzeko, konpostatzeko, aurretratamendu biologiko eta mekanikoa egiteko, edo balio energetikoa emateko plantetan sortutako bigarren mailako hondakinak tratatu egingo dira, geroago birziklatu eta konpostatu ahal

izateko, edo/eta biometanizazioa eta aprobetxamendu energetikoa egin ahal izateko, edo hondakinak zabortegira bota baino lehen duten arriskugarritasuna legeak baimendutako mugaraino murrizteko tratamendua egin ahal izateko.

Beraz, bigarren mailako hondakinak, lehen mailako hiri -hondakinak balioztatzeke ekintzen ondorioz sortuak –birziklatzea eta energia berreskuratzea–, berriz balioztatuko dira edo duten arriskugarritasuna murriztuko da beste prozesu batzuen bidez, zabortegian utzi baino lehen azken hondakin bihurtu arte, Frantziako legeriaren eta Alemaniako legeriaren eskakizunei jarraituz. Azken hondakinen artean, honako hauek daude:

- Tamaina handiko hondakinak prebenitzeko eta berrerabiltzeko plantetan sortutako erreusak.
- Ontzi arinak bereizteko eta sailkatzeko plantetan sortutako erreusak.
- Birziklatzeko, konpostatzeko edo/eta biometanizazioa egiteko plantetan sortutako erreusak.
- Materia organiko egonkortua eta, bere kasuan, aurretratamendu biologiko mekanikoa egitean sortutako gainerako erreusak.
- Energia berreskuratzeke errausketaren bidez balio energetikoa emateko plantetan sortutako zepak.
- Energia berreskuratzeke errausketaren bidez balio energetikoa emateko plantan sortutako keak araztearen ondoriozko errauskak.

7.5. Lehen mailako hondakinen zero isurketa

Hondakinak isurtzeari buruzko 1999/31/EE Arzetzarauak ezarritakoari jarraituz, Aurrerapen Dokumentuan, eta PIGRUGen ere bai, azaldutakoaren arabera, zabortegian utziko dira, bakar bakarrik, tratamendua izan duten hondakinak. Hau da, bigarren mailako hondakin gisa definitu ditugunak. Beraz, Aurrerapen Dokumentuan, sortutako lehen mailako hondakinen zero isurketa aukeratu dugu (hautabide estrategiko honen azalpen zehatzagoa nahi izanez gero, ikus PIGRUG, 16.1. atala).

Hautabide estrategiko horri jarraituz, Aurrerapen Dokumentua n azaldu nahi izan dugun helburua, PIGRUGen bezala, lehen mailako hiri -hondakinik ez isurtzea da; hau da, ez botatzea aurretiaz tratamendu bat edo tratamendu batzuk izan ez dituzten hondakinak, tratamendu horiek ahalbidetzen baitute hondakinek dituzten baliabideak –materialak, energia– erabiltzea edota duten arriskugarritasuna murriztea, zabortegian utzi baino lehen. Berez iki, ez da zabortegian botako alde aurretik konpostatu ez den edota biometanizazioa izan

ez duen materia organiko konpostagarririk, edo energia -aprobetxamendurik atera ez zaionik. Beraz, Aurrerapen Dokumentuan, bigarren mailako hondakinak soilik isurtzea proposatzen da, hau da, tratamendu-plantetan sortutako erreusak.

7.6. "Zero zabor" edo "zero hondakin" kontzeptua

Nazioarteko definizioen arabera, hondakinak minimizatzeak barnean hartzen ditu prebentzio-neurriak ez ezik (murrizketa eta berrerabilpena), birziklatzeko neurriak ere; hau da, gaikako bilketa egitean gauzatzen diren neurriak, Aurrerapen Dokumentuaren 6. atalean, 36. irudian ikus daitezkeen bezala. Kontzeptu hori bera da nazioarteko talde batzuetan, era zalantzarik eta desegokian, "zero zabor" edo "zero hondakin" izendatzen dena (ikus Aurrerapen Dokumentuaren 6.5. atala), zuzenagoa izango bailitzateke "zabortegian zero zabor botatzeaz" hitz egitea.

Izan ere, irudi luke "zero zabor" kontzeptuaren esanahia dela, era horretan adierazita, gizarte-talde jakin batek hondakinik ez sortzea lortu duela. Hala ere, kontzeptuan sakonduz gero, ohar gaitezke "zero zabor" aldarrikatzen duen mugimenduak ez duela proposatzen, logikoa litzatekeen arren, hondakinik ez sortzeko ideala hondakinen kudeaketa integratu gisa, baizik eta aldi berean xumeagoa eta asmo handikoagoa den zerbait, alegia: sortutako hondakinen % 100eko tratamendua, birziklapenaren eta konpostgintzaren bidez, azkenean zabortegean inolako hondakinik ez botatzeko. Mugimendu horren bozeramaile ek adierazitakoaren arabera, "zero zabor" politika mota bat izango litzateke, bide bat, norabide, xede bat, prozesu bat, pentsaera edo ikuspegi bat, eta horren ideala sortutako hondakinen % 100 zabortegeatik desbideratzea.

Ildo horretan, eta PIGRUGen zein Aurrerapen Dokumentu honetan azaldutako birziklatzeko eta konpostatzeko helburuak gutxieneko helburuak izanik, esan liteke "zero zabor" Gipuzkoan hiri-hondakinen kudeaketak erdietsi beharko lukeen kudeaketa integratuaren ideala dela. Ildo horretan ere, leh en mailako hondakinen "zero isurketaren" eta bigarren mailako hondakinen balioztapen handienaren hautabide estrategikoak –PIGRUGen nahiz Aurrerapen Dokumentuan zehaztutakoak– aurreranzko urrats bat izango lirateke kudeaketaren utopia hori erdiesteko bidean, eta "zabortegean zero zabor botatzeko" helburu horretatik oso hurbil legoke, Aurrerapen Dokumentuaren 10.5.2. atalean garatuta dagoen eran.

8. Eraikuntza- eta eraispin-hondakinak (EEH) PIGRUGen eta Aurrerapen Dokumentuan

PIGRUGen, 2.1. atalean, hausnarketa hau egin zen eraikuntza- eta eraispentxerentzako buruz: "Gipuzkoan sortzen diren etxerentzako eraikuntza- eta eraispentxerentzako dagokienez (EEH), hondakin horien kudeaketaren egungo egoerak duen ezaugarri nagusia informaziorik eza da, edo eskura dagoen informazioa zatikakoa eta sakabanatua izatea, eta gauza bera esan daiteke esku hartzen duten eragile publiko eta pribatuak egindako kudeaketa-erentzako buruz zein tokiko administrazioek hondakin horiek arautzeko eta kontrolatzeko orduan betetzen duten eginkizunari buruz. Horren guztiaren ondorioa egoera konplexu eta nahasia da, eta egoera horri irtenbidea eman beharko litzaike egungo egoeraren azterketa xehatua eginda, Gipuzkoan, etorkizun hurbilean, hiri-hondakinaren kudeaketa-plan bat idatzi ahal izateko, berariazkoa eta berezia dena."

Azterlan hori, Gipuzkoako EEH kudeatzeko aukerei buruzkoa, 2005. urtean burutu zuen Gipuzkoako Foru Aldundiak eta, halaber, hondakin-mota horiek kudeatzeko plan bat proposatu zuen. Dokumentu horretan, Gipuzkoan sortutako EEH guztiak kudeatzeko eredu bat proposatzen da, bai etxeko konponketak egiteko obra xeheetan sortutakoak, bai beste obra mota batzuetan –hiriko eraispentxerentzako, etxebizitzaren eraikuntza edo obra zibilak– sortutakoak eta tamaina handiagokoak direnak, kudeatzeko.

Aipatutako dokumentuan proposatzen den kudeaketa-ereduak barnean hartzen du kudeaketa-ildo batzuk, lor daitezkeen birziklatze-helburuak dituztenak, finkatzea; era berean, kudeaketa-eredu horren arabera, etorkizunean, Gipuzkoan, hondakin mota hori kudeatzeko azpiegiturak definitu eta azpiegitura horiek dituzten funtzioak zehaztu dira; era berean, arrazoitu egin da erabakitako kudeaketa-hautabidea.

EEH kudeatzeko ereduak, aipatutako azterlanean, era honetan dago egituratuta:

EEH kudeatzeko ereduaren ildoak

Behean zerrendaturik daude EEH kudeatzeko ereduaren ildoak garatzeko orduan kontuan hartu diren alderdi garrantzitsuenak :

- Lor daitezkeen berrerabiltzeko eta birziklatzeko errendimenduak .
- Beharrezkoak diren instalazioak minimizatzea .
- Gipuzkoako Lurralde Historikoan, hondakinak kudeatzeko indarrean dauden beste plangintza-tresna batzuekin bateratzea, baita egun hondakinak kudeatzeko eta tratatzeko dauden azpiegiturekin ere.
- Mankomunitateen araberrako zonakapena mantentzea .
- Sortutako EEH guztiak bateratzea, nola obra larrietan hala obra xeheetan sortutakoak.

- 423/94 Dekretua (1481 Errege Dekretuaren egokitzapena) aldatzea, hondakinak, azken isurpena egin baino lehen, tratatzeari dagokionez.
- Denboran garatzea, aldikako ezarpenaren bidez.